

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 9970

Tarih : 10.01.2025

22200

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

28 Aralık 2024 tarihinde Van'ın Saray ilçesi Bakışık Mahallesi kırsalında Seyithan Durdu'nun hayatını kaybetmesi, ülkede önemli hukuki ve insani tartışmalara yol açmıştır. Durdu'nun, askerler tarafından açılan ateş sonucu ağır yaralanması ve olay yerinde uzun süre yardım edilmeden bırakılması, Anayasa'nın 17. maddesi ile güvence altına alınan yaşam hakkının ihlali olarak değerlendirilmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. maddesi, yaşam hakkının korunmasını devletlerin pozitif yükümlülüklerinden biri olarak tanımaktadır.

Olay, görgü tanıklarının ve medyada yer alan bilgilere göre şu şekilde gerçekleşmiştir: Seyithan Durdu, at üzerinde bulunduğu sırada askerler tarafından yakın mesafeden açılan ateş sonucu karnından vurulmuş ve ağır yaralanmıştır. Olaydan sonra, Durdu'ya uzun bir süre yardım edilmediği ve güvenlik güçlerinin durumu ilgili mercilere bildirmediği ifade edilmektedir. Özellikle, hudut birliklerinin olayın meydana geldiği kırsal bölgeye yaklaşık 30 kilometre uzaklıkta bulunması, görev alanlarının dışındaki bir bölgeye müdahale etmeleriyle birlikte hukuki ve idari açıdan ciddi şüpheler doğurmuştur. Olayın ardından Seyithan Durdu'nun vurulduğu bölgede dakikalarca yardım edilmeden bekletildiği, termal kamera kayıtlarında görüldüğü öne sürülmektedir. Bu kayıtların soruşturma dosyasına eklenmemesi ya da eksik sunulması, olayın tarafsızlıkla soruşturulmasına engel teşkil etmektedir.

Olayın hukuki yönü, yaşam hakkı ihlali, meşru savunma ve zor kullanma yetkisinin aşılması gibi önemli başlıklar altında incelenmelidir. Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 24. ve 25. maddelerinde düzenlenen meşru savunma ve zor kullanma yetkisi, yalnızca zorunlu hallerde ve orantılı bir şekilde kullanılabilir. Ancak Seyithan Durdu'nun vurulma koşulları, bu yetkilerin aşılması anlamına gelmektedir. Olayın akabinde başlatılan soruşturma kapsamında, Üsteğmen Y.A.'nın "kasten öldürme" suçlamasıyla tutuklanması ancak kısa süre sonra tahliye edilmesi, adaletin sağlanmadığına yönelik endişeleri artırmıştır. Ayrıca, soruşturma dosyasına getirilen gizlilik kararı, olayın şeffaf bir şekilde soruşturulmasına engel olmaktadır.

Seyithan Durdu'nun kardeşi Zübeyt Durdu ve 15 yaşındaki yeğeni Ş.D.'nin göçmen kaçakçılığı suçlamasıyla tutuklanması, olayı daha da karmaşık hale getirmiştir. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile 5237 sayılı TCK, göçmen kaçakçılığı suçunun unsurlarını belirlemiş olmasına rağmen, olayda herhangi bir göçmenin tespit edilmemesi veya

yakalanmaması, suçlamaların zayıf olduğuna işaret etmektedir. Bu durum, olayın soruşturulmasında ciddi bir eksiklik oluşturmakta, zira tutuklu bulunan Zübeyt Durdu ve Ş.D., ifade verme ve gerçeklerin ortaya çıkmasına engel teşkil etmektedir.

Seyithan Durdu'nun ölümüne ilişkin soruşturmanın İlçe Jandarma Komutanlığı ve İl Jandarma Kriminal tarafından yürütülmesi, soruşturmanın tarafsızlığına dair şüpheler uyandırmaktadır. Şüpheli askerlerin aynı kuruma bağlı olması, delillerin sağlıklı bir şekilde toplanmasını tehlikeye atamaktadır. Bu nedenle, soruşturmanın bağımsız birimlerce, özellikle polis tarafından yürütülmesi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, termal kamera kayıtları gibi olayın aydınlatılmasına yardımcı olabilecek kritik delillerin eksiksiz bir şekilde dosyaya eklenmesi sağlanmalıdır.

Hudut birliklerinin kendi sorumluluk sahalarının dışında silah kullanması, güvenlik güçlerinin görev sınırları ve yetkilerini tartışmaya açmaktadır. Olayın gerçekleştiği bölgenin sınır hattından yaklaşık 30 kilometre içeride olması, güvenlik personelinin devriye veya rutin kontrol görevlerinden bağımsız hareket ettiklerini göstermektedir. Bu durum, sınır güvenliği ve iç güvenlik görevleri arasındaki yetki sınırlarının yeniden değerlendirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Seyithan Durdu'nun ölümüyle sonuçlanan olayın adil ve etkin bir şekilde soruşturulması, kamu vicdanının tesisi açısından hayati önem taşımaktadır. Seyithan Durdu'nun ölümüyle başlayan süreçte, sorumluların adalet önünde hesap vermesi ve bu tür olayların tekrar yaşanmaması için gerekli adımlar atılmalıdır.

Bu bağlamda;

1. Seyithan Durdu'nun ölümüne yol açan olayda, güvenlik güçlerinin sorumluluğunun incelenmesi için bağımsız ve tarafsız bir soruşturma yapılacaktır. Bu süreçte Bakanlık tarafından nasıl bir denetim mekanizması kurulacaktır?
2. Olayla ilgili soruşturmanın şeffaflık ilkesine uygun yürütülmesi açısından, bakanlık tarafından hangi somut adımlar atılacaktır? Özellikle delil toplama, tanık beyanları ve güvenlik kamerası kayıtlarının soruşturma dosyasına eksiksiz dahil edilmesi nasıl sağlanacaktır?
3. Seyithan Durdu'nun vurulma anındaki koşullar, meşru savunma sınırlarını aşan bir durum oluşturuyor mu? Bu konuda Bakanlık, güvenlik güçlerinin yetkilerinin aşılması durumunda nasıl bir hukuki süreç işletmektedir?
4. Olayda yer alan askerlerin cezai sorumluluğu üzerine yapılan değerlendirmelere yönelik, Bakanlık, yargı sürecinin tarafsızlığı ve adil bir şekilde işlemesi için hangi önlemleri alacaktır?
5. Seyithan Durdu'nun vurulmasından sonra yardım edilmemesi, yaşam hakkı ihlali olarak değerlendirilmektedir. Bakanlık, bu tür durumların engellenmesi için mevcut yasal düzenlemelerde herhangi bir değişiklik yapmayı hedeflemekte midir?

6. Olayın soruşturulmasında termal kamera kayıtlarının eksik veya hiç eklenmemesi, aydınlatma sürecini olumsuz etkilemiştir. Bakanlık, soruşturmalarda kritik delillerin kaybolmamasını sağlamak için hangi tedbirleri alacaktır?
7. Seyithan Durdu'nun ölümüne neden olan güvenlik güçlerinin sorumluluğu hakkında nasıl bir yargı süreci izlenecektir? Bu sürecin objektif ve hızlı bir şekilde işleyebilmesi için Bakanlık ne tür önlemler almayı planlamaktadır?
8. Soruşturma dosyasına gizlilik kararı alınması ve bilgi akışının engellenmesi, olayın şeffaf bir şekilde soruşturulmasına engel teşkil edebilir. Bakanlık, gizlilik kararlarının nasıl denetleneceği konusunda hangi hukuki düzenlemeleri getirecektir?
9. Seyithan Durdu'nun ölümüne yol açan olayın ardından, güvenlik güçlerinin görev sınırları dışındaki eylemlerinin denetlenmesi adına hangi somut adımlar atılacaktır? Bakanlık bu tür durumların engellenmesi için herhangi bir düzenleme yapmayı hedeflemekte midir?
10. Seyithan Durdu'nun hayatını kaybetmesine yol açan olayda yer alan üsteğmen Y.A.'nın açığa alınması ve adil bir yargılama sürecine tabi tutulması hususunda Adalet Bakanlığınca atılacak adımlar nelerdir? Ayrıca, son 22 yıl içinde benzer şekilde güvenlik güçlerinin silah kullanarak ölüme yol açtığı vaka sayısı kaçtır? Bu olaylarla ilgili yapılan yargılamalar sonucunda, suçlu bulunan kaç kişi cezalandırılmıştır ve hangi cezalar verilmiştir?